

fiskevattenägarna

Sveriges fiskevattenägareförbund

SYNPUNKTER

2018-04-23

Havs- och vattenmyndigheten

Ulrika Gunnartz/Mårten Åström

Synpunkter ekosystembaserad fiskförvaltning

Sveriges Fiskevattenägareförbund vill lämna några inledande synpunkter inför framtagandet av nulägesbeskrivning, strategi och principdokument inom ramen för HaVs regeringsuppdrag om ekosystembaserad fiskförvaltning,

Allmänt om ekosystembaserad fiskförvaltning - definition, syfte, nuläge och utvecklande åtgärder

Avgränsning av vattenområden

Vi delar HaVs utgångspunkt att fokus framförallt ska ligga på vatten där svenska myndigheter har ett nationellt handlingsutrymme för fiskförvaltning d.v.s. kusten, skärgården och de stora sjöarna.

Inlandets enskilda fiskevatten

Vi har också självklart samma uppfattning som framfördes av HaV vid referensgruppsmötet att beträffande inlandets enskilda fiskevatten ligger huvudansvaret för förvaltningen hos fiskerättsägarna genom fiskevårdsområdesföreningar m.fl. lokala förvaltningsformer.

Här såg HaV framför sig att det framförallt handlar om att ta fram vägledningsmaterial som stöd för ekosystembaserat tänkande i fiskevårdsområdesföreningarnas förvaltningsarbete. Ett arbete som Sveriges Fiskevattenägareförbund har erfarenhet av och gärna även fortsättningsvis vill medverka i tillsammans med HaV. Vårt förbund producerar kontinuerligt studieböcker och vägledningsmaterial som syftar till att understödja fiskevårdsområdesföreningarnas viktiga förvaltnings- och utvecklingsarbete kring landsbygdens enskilda fiskevatten.

Säl och skarvförvaltning

I avgränsningen av vad ekosystembaserad fiskförvaltning inbegriper anges i dokumenten ”förvaltning av mänsklig påverkan på vilda fisk- och skaldjur i hav och sötvatten och framförallt de som påverkas av fiske”. Vår bestämda uppfattning är att förvaltning av skarv och säl måste vara en självklar del i en ekosystembaserad fiskförvaltning.

Lokal kunskap

Vi vill också poängtera att en nödvändig grund i ekosystembaserad fiskförvaltning är att den även ska inkludera lokal kunskap. Förvaltningen ska baseras på en helhetsbild av hur ekosystemen fungerar och människans samspel med dessa samt den samhällsekonomiska nyttan av ekosystemen.

Lokalt förankrad förvaltning

En ekosystembaserad fiskförvaltning där myndigheterna tar till vara människors lokala kunskap måste ta avstamp i lokalt förankrad förvaltning. För att uppnå en ekosystembaserad fiskförvaltning som uppfyller alla dessa goda intentioner krävs att en lokal förvaltningsmodell även implementeras i landets kust- och skärgårdsområden samt i de stora sjöarna.

Avsaknad av lokal förvaltning utmed kusten, skärgården och de stora sjöarna

Genom en lagändring 1985 blev handredskapsfisket fritt på enskilt vatten utmed ostkusten och i de stora sjöarna. Frifiskereformen innebar i praktiken att staten tog över det ansvar för fiskevården som tidigare hade legat hos innehavarna av den enskilda fiskerätten, ett ansvar som man sedan i stort sett enbart har tacklat genom centrala regleringar utan lokala anpassningar och underifrånperspektiv.

En allvarlig konsekvens av det fria handredskapsfisket var att möjligheten och motivet att bilda fiskevårdsområden och bedriva en samordnad lokal förvaltning av ostkustens enskilda fiskevatten försvann. Incitament och drivkraft för lokalt engagemang i fiskevård, fisketillsyn och utvecklingsarbete saknas då allmänheten utan kostnad kan skörda frukterna av detta arbete.

Lokal förankring och engagemang lyser alltså med sin frånvaro och bristen på medel för konkreta åtgärder för att vårda fiskbestånden och vattenmiljön är påtaglig. Sveriges Fiskevattenägareförbund anser att det behövs en modern, dynamisk lokal förvaltningsmodell som skapar incitament för lokalt engagemang och därmed gagnar arbetet med att uppnå god beståndsvård och miljöstatus inom ramen för en ekosystembaserad fiskförvaltning.

Förslag till förvaltningsmodell för kusten och de stora sjöarna

I sötvatten utan frifiske har det bildats cirka 2 000 fiskevårdsområden med en äganderättslig plattform, rådighet över förvaltningen och möjlighet att bygga upp en fiskevårdsekonomi. Detta har kunnat ske tack vare lagen om fiskevårdsområden. Denna möjlighet saknas längs kusten och i de stora sjöarna, vilket innebär att fiskeförvaltningen inte fungerar. Här saknas alltså lokal förankring, ekonomisk bas för fiskevård och långsiktighet.

Sveriges Fiskevattenägareförbundet har ett konkret förslag på förvaltningsmodell som skapar incitament för aktiv lokal skräddarsydd fiskereglering, konkreta fiskevårdsåtgärder och fisketillsyn. Det är en förvaltningsmodell som stärker det lokala ansvaret, genererar fiskevårdsmedel och dessutom öppnar kanaler för en tydlig dialog mellan myndigheterna och en idag splittrad ägarkrets. Behovet av fredningsområden och områdesskydd kan exempelvis med fördel förankras och lösas inom ramen för en sådan lokal förvaltningsmodell. Vårt konkreta förslag är att det införs en särskild fiskevårdsavgift för

handedskapsfisket inom dessa områden. Initialt kanaliseras en betydande del av de inlutna medlen till bildande och utveckling av lokala fiskevårdsområden enligt insjömodellen. Avgiften genererar även medel till miljöövervakning och lokalt åtgärdsarbete. Någon inskränkning i allmänhetens tillgång till fiske, annat än av biologiska fiskevårdsskäl, behöver inte följa av detta. Tillgängligheten blir densamma som för det fria handedskapsfisket. Genom modellen skulle det även skapas en stabil och trygg plattform för ekosystembaserad fiskförvaltning och utveckling av småskalig fisketurism i skärgården inte minst som diversifieringsalternativ för kust- och skärgårdsfiskeföretagare. En lokal fiskeförvaltning är ett klokt och fruktsamt sätt att stimulera denna diversifiering som även är nödvändig för de socioekonomiska ambitionerna i miljömålet *Levande kust och skärgård*.

SVERIGES FISKEVATTENÄGAREFÖRBUND

Thomas Lennartsson
Förbundsdirektör
Sveriges fiskevattenägareförbund
Lilla Böslid
305 96 Eldsberga
Tel. 0702-70 83 24
Epost. thomas.lennartsson@vattenagarna.se
www.vattenagarna.se